

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

NÁLEZ

Ústavného súdu Slovenskej republiky

V mene Slovenskej republiky

IV. ÚS 414/2013-26

Ústavný súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí 13. novembra 2014 v senáte zloženom z predsedu Ladislava Orosza (sudca spravodajca), zo sudkyne Ľudmily Gajdošíkovej a sudcu Sergeja Kohuta v konaní o sťažnosti I. D., zastúpeného advokátom P. S., ktorou namieta porušenie svojho základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky a práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd uznesením Najvyššieho súdu Slovenskej republiky sp. zn. 5 Tdo 1/2013 zo 17. januára 2013, za účasti Najvyššieho súdu Slovenskej republiky, takto

r o z h o d o l :

1. Základné právo I. D. na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky a právo na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd uznesením Najvyššieho súdu Slovenskej republiky sp. zn. 5 Tdo 1/2013 zo 17. januára 2013 p o r u š e n é b o l i .

2. Uznesenie Najvyššieho súdu Slovenskej republiky sp. zn. 5 Tdo 1/2013 zo 17. januára 2013 z r u š u j e a v e c m u v r a c i a n a d'alšie konanie.

3. Najvyšší súd Slovenskej republiky je p o v i n n ý uhradiť I. D. trovy konania v sume 331,13 € (slovom tristotridsaťjeden eur a trinásť centov) na účet jeho právneho zástupcu P. S. do dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto nálezu.

O d ô v o d n e n i e :

I.

Ústavnému súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) bola 27. marca 2013 doručená sťažnosť I. D. (ďalej len „sťažovateľ“), zastúpeného advokátom P. S., ktorou namieta porušenie svojho základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej aj „ústava“) a práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“) uznesením Najvyššieho súdu Slovenskej republiky (ďalej len „najvyšší súd“) sp. zn. 5 Tdo 1/2013 zo 17. januára 2013 (ďalej aj „napadnuté uznesenie“).

Zo sťažnosti a z priloženej dokumentácie vyplýva, že sťažovateľ bol rozsudkom Okresného súdu Dolný Kubín (ďalej len „okresný súd“) sp. zn. 9 T 46/2011 z 23. februára 2012 uznaný za vinného zo spáchania prečinu krádeže podľa § 212 ods. 1 Trestného zákona, za čo mu bol uložený peňažný trest vo výmere 1 700 € a podľa § 64 ods. 1 a 3 Trestného zákona mu tiež bol uložený trest straty vojenskej a inej hodnosti a bola mu odňatá hodnosť v Policajnom zbore.

Sťažovateľ podal proti označenému rozsudku okresného súdu odvolanie, o ktorom rozhodol Krajský súd v Žiline (ďalej len „krajský súd“) rozsudkom sp. zn. 2 To 68/2012 z 18. júla 2012 tak, že odvolaním napadnutý rozsudok okresného súdu v zmysle § 321 ods. 1 písm. d) a ods. 3) Trestného poriadku zrušil a zároveň bol sťažovateľ týmto rozsudkom krajského súdu *„znova uznaný vinným zo spáchania prečinu krádeže podľa § 212 ods. 1 Trestného zákona, za čo mu bol uložený peňažný trest vo výmere 1.700,- Eur a podľa § 64 ods. 1, ods. 3 Tr. zákona mu tiež uložil trest straty vojenskej a inej hodnosti a odňal mu hodnosť v Policajnom zbore SR, pričom dôvod na zrušenie rozsudku*

prvostupňového súdu bolo formálne pochybenie, ktoré spočívalo v nevyjadrení zákonného ustanovenia § 38 ods. 2 Trestného zákona vo výroku o treste“.

Proti označenému rozsudku krajského súdu podal sťažovateľ 29. novembra 2012 v zákonnej lehote dovolanie, o ktorom najvyšší súd rozhodol uznesením sp. zn. 5 Tdo 1/2013 zo 17. januára 2013 tak, že ho podľa § 382 písm. d) Trestného poriadku odmietol.

Sťažovateľ v tejto súvislosti uvádza, že *«najvyšší súd svoje rozhodnutie odôvodnil tým, že proti rozsudku Krajského súdu v Žiline podal sťažovateľ prostredníctvom zvoleného obhajcu advokáta F. K. dovolanie, ktoré už Najvyšší súd SR uznesením zo dňa 22. 09. 2012 sp. zn. 5 Tdo 71/2012 na neverejnom zasadnutí podľa ustanovenia § 382 písm. c) Tr. poriadku odmietol pre nesplnenie podmienok dovolania podľa § 371 Tr. poriadku. Pri svojom rozhodnutí postupoval podľa ustanovenia § 372 ods. 2 Tr. poriadku, podľa ktorého ten, koho dovolanie bolo zamietnuté, nemôže v tej istej veci podať ďalšie dovolanie. Najvyšší súd uviedol, že napriek tomu, že toto ustanovenie používa pojem „zamietnuté“, aj odmietnutie dovolania z dôvodu § 382 písm. c) Tr. poriadku bráni podaniu ďalšieho dovolania. Tento výklad ustanovenia § 372 ods. 2 Tr. poriadku odôvodnil Najvyšší súd tým, že dôvod odmietnutia dovolania podľa § 382 písm. c) Tr. poriadku totiž obsahovo zodpovedá dôvodu zamietnutia § 392 ods. 1 Tr. poriadku.»*

Sťažovateľ zastáva názor, že najvyšší súd napadnutým uznesením porušil jeho základné právo podľa čl. 46 ods. 1 ústavy a právo podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru tým, že v ňom ústavne nekonformným spôsobom interpretoval a aplikoval § 372 ods. 2 Trestného poriadku. Na podporu tohto názoru sťažovateľ v sťažnosti najmä uvádza:

«Za ťažisko neústavnosti rozhodnutia Najvyššieho súdu SR je v danom prípade porušenie základného práva na súdnu ochranu, do obsahu ktorého patrí aj právo každého na to, aby sa v jeho veci rozhodovalo podľa relevantnej právnej normy, ktorá má základ v právnom poriadku Slovenskej republiky, a aby sa v jeho veci vykonal ústavne konformný výklad aplikovanej právnej normy v spojení s porušením základného práva na spravodlivé súdne konanie vyjadrené v čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných

slobôd, ktorý bol vyhlásený pod č. 209/1992 Zb. Najvyšší súd SR podľa nášho názoru si nesprávne vykladá ustanovenie § 372 ods. 2 Tr. poriadku. Ako sa už uvádza v čl. I. tejto ústavnej sťažnosti zákonodarca zakotvil novelou Tr. poriadku zákonom č. 262/2011 Z. z. nové ustanovenie, ktorého účelom je obmedzenie oprávnených osôb z hľadiska počtu podávaných dovolaní. K naplneniu tohto účelu však môže dôjsť len v prípade, ak dovolací súd postupuje podľa § 383 Tr. poriadku a nasl. ustanovení, teda v prípade, že vo veci sa koná vykonáva verejné zasadnutie, na ktorom dovolací súd zistí, že dôvody dovolania, ktorých existencia sa pred nariadením verejného zasadnutia predpokladala, neboli preukázané, na základe čoho bolo dovolanie zamietnuté. Naproti tomu postup, ktorým sa podané dovolanie odmieta bez preskúmania veci je v Trestnom poriadku upravený v ustanovení §-u 382. Z uvedených zákonných dikcií je preto dostatočne zrejmé, že v danom prípade pojmy „odmietnuté“ a „zamietnuté“ nemôžu byť obsahovo totožné. Z tohto dôvodu, nie je výklad ustanovenia § 372 ods. 2 Tr. poriadku, ktorý urobil Najvyšší súd SR, v súlade s Ústavou SR a Dohovorom o ochrane ľudských práv a základných slobôd.»

Sťažovateľ sa domáha, aby ústavný súd prijal jeho sťažnosť na ďalšie konanie a následne nálezom takto rozhodol:

„1.) Základné právo sťažovateľa na súdnu a inú právnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky a právo na spravodlivé konanie podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd, ktorý bol vyhlásený pod č. 209/1992 Zb., uznesením Najvyššieho súdu SR, sp. zn. 5 Tdo 1/2013, porušené bolo.

2.) Uznesenie Najvyššieho súdu SR, sp. zn. 5 Tdo 1/2013 zo dňa 17. 01. 2013 zrušuje a vec vracia tomuto súdu, aby v nej znovu konal a rozhodol.

3.) Najvyšší súd je povinný uhradiť sťažovateľovi trovy konania v sume 322,70 Eur na účet jeho právneho zástupcu č. ú... do dvoch mesiacov od právoplatnosti rozhodnutia.“

Ústavný súd sťažnosť sťažovateľa predbežne prerokoval a uznesením č. k. IV. ÚS 414/2013-10 z 27. júna 2013 ju prijal na ďalšie konanie.

Následne ústavný súd vyzval právneho zástupcu sťažovateľa a predsedu najvyššieho súdu, aby sa vyjadrili, či trvajú na tom, aby sa vo veci konalo ústne pojednávanie. Predsedu najvyššieho súdu ústavný súd zároveň vyzval, aby sa vyjadril k sťažnosti.

Vzhľadom na oznámenia právneho zástupcu sťažovateľa a predsedu najvyššieho súdu, že netrvajú na tom, aby sa vo veci konalo ústne pojednávanie, ústavný súd v súlade s § 30 ods. 2 zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 38/1993 Z. z. o organizácii Ústavného súdu Slovenskej republiky, o konaní pred ním a o postavení jeho sudcov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) upustil od ústneho pojednávania, pretože dospel k záveru, že od neho nemožno očakávať ďalšie objasnenie veci.

Predseda najvyššieho súdu vo svojom vyjadrení k sťažnosti sp. zn. KP 3/2013 z 28. augusta 2013 najmä uviedol, že najvyšší súd *„Pri svojom rozhodnutí vychádzal z doterajšej rozhodovacej praxe najvyššieho súdu. Napokon uvedenú problematiku rieši aj judikát prijatý na zasadnutí trestnoprávneho kolégia Najvyššieho súdu Slovenskej republiky, uverejnený pod č. 118, v Zbierke stanovísk a rozhodnutí súdov SR č. 6/2012... Napadnuté uznesenie nie je svojvoľné a neporušuje právo na spravodlivý proces.“*. Predseda najvyššieho súdu preto sťažnosť považuje *„za vecne neopodstatnenú a napriek jej prijatiu na ďalšie konanie, ju navrhujem odmietnuť“*.

II.

Ústavný súd rozhoduje podľa čl. 127 ods. 1 ústavy o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb, ak namietajú porušenie svojich základných práv alebo slobôd, alebo ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich z medzinárodnej zmluvy, ktorú Slovenská republika ratifikovala a bola vyhlásená spôsobom ustanoveným zákonom, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd.

Sťažovateľ namieta porušenie svojho základného práva podľa čl. 46 ods. 1 ústavy a práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru napadnutým uznesením, ktorým najvyšší súd odmietol jeho dovolanie podľa § 382 písm. d) Trestného poriadku, s poukazom na to, že o skoršom

dovolání sťažovateľa už rozhodol uznesením sp. zn. 5 Tdo 71/2012 z 22. novembra 2012 tak, že ho odmietol pre nesplnenie podmienok dovolania podľa § 371 Trestného poriadku, pričom podľa záveru najvyššieho súdu sťažovateľ už v tej istej veci nemôže podať ďalšie dovolanie; najvyšší súd tento svoj záver odôvodnil s poukazom na § 372 ods. 2 Trestného poriadku.

Kľúčová námietka sťažovateľa spočíva v tom, že § 372 ods. 2 Trestného poriadku nemožno analogicky použiť v prípadoch, pri ktorých skôr podané dovolanie bolo najvyšším súdom odmietnuté podľa § 382 písm. c) Trestného poriadku, keďže označené ustanovenie Trestného poriadku je aplikovateľné len na prípady, pri ktorých skôr podané dovolanie bolo najvyšším súdom zamietnuté podľa § 392 Trestného poriadku.

II.1 Konanie podľa § 6 zákona o ústavnom súde

V súvislosti s prípravou rozhodnutia o sťažnosti vo veci samej IV. senát ústavného súdu rozhodujúci o sťažnosti sťažovateľa zistil, že III. senát o typovo identickej sťažnosti iného sťažovateľa už rozhodol uznesením sp. zn. III. ÚS 188/2012 z 2. mája 2012, ktorým podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde túto sťažnosť (iného sťažovateľa) odmietol ako zjavne neopodstatnenú, pričom v odôvodnení tohto uznesenia sa stotožnil s právnym názorom najvyššieho súdu vyjadreným v jeho odmietavom rozhodnutí o obsahovej totožnosti zamietnutia dovolania podľa § 392 ods. 1 Trestného poriadku a odmietnutia dovolania podľa § 382 písm. c) Trestného poriadku a s na to nadväzujúcim právnym názorom o analogickej aplikácii § 372 ods. 2 Trestného poriadku na prípady odmietnutia skoršieho dovolania podľa § 382 písm. c) Trestného poriadku; III. senát preto vyhodnotil napadnuté uznesenie z ústavného hľadiska za akceptovateľné.

Keďže IV. senát ústavného súdu (po prijatí nového rozvrhu práce ústavného súdu na obdobie od 1. 3. 2014 – 28. 2. 2015 už II. senát, pozn.) sa s právnym názorom III. senátu ústavného súdu nestotožnil, pričom výklad § 372 ods. 2 Trestného poriadku uplatnený najvyšším súdom v napadnutom uznesení považoval za arbitrárny, a teda z ústavného neutržateľný, predložil v súlade s § 6 zákona o ústavnom súde pred rozhodnutím plénu

ústavného súdu návrh na zjednotenie odchylných právnych názorov, pričom tento svoj návrh odôvodnil najmä takto:

«Podľa názoru ústavného súdu nemožno stotožňovať dôvod odmietnutia dovolania podľa § 382 písm. c) Trestného poriadku so zamietnutím dovolania podľa § 392 ods. 1 Trestného poriadku.

K uvedenému záveru možno dospieť v prvom rade gramatickým výkladom predmetných ustanovení Trestného poriadku. Relevantná formulácia v § 382 písm. c) Trestného poriadku je „nie sú splnené dôvody dovolania podľa § 371“. Podľa komentára k Trestnému poriadku (ASPI – Kolektív: Minárik, Š.) súd postupuje podľa tohto ustanovenia „ak podané dovolanie neobsahuje žiadny dôvod v zmysle § 371“. Relevantná formulácia v § 392 ods. 1 Trestného poriadku je „dôvody dovolania nie sú preukázané“. Uvedené ustanovenie možno vykladať tak, že v dovolaní boli uvedené dôvody, ktoré obsahovo zodpovedajú dovolacím dôvodom podľa Trestného poriadku, avšak po preskúmaní veci bolo zistené, že tieto dovolacie dôvody sa nepreukázali, teda v zásade to, že tvrdenie o danosti niektorého dovolacieho dôvodu nezodpovedá skutočnosti.

Tento výklad možno podporiť ďalšou argumentáciou. Dôvod odmietnutia dovolania podľa § 382 písm. c) Trestného poriadku je zrejmý, čo je vyjadrené v uvedenom ustanovení tým, že dovolací súd k tomuto záveru môže dospieť (a v zásade k nemu dospeje) „bez preskúmania vecí“. Záver podľa § 392 ods. 1 Trestného poriadku nie je na prvý pohľad zrejmý, k jeho zisteniu je potrebné preskúmať vec, t. j. preskúmať zákonnosť a odôvodnenosť výrokov napadnutého rozhodnutia, proti ktorým dovolateľ podal dovolanie, ako aj správnosť postupu konania, ktoré predchádzalo rozhodnutiu, so zameraním na dôvody dovolania podľa § 371 a § 374 Trestného poriadku, ktoré sú uvedené v dovolaní (§ 384 ods. 1 Trestného poriadku).

Rozdielnosť uvedených dôvodov vyplýva aj z rozdielneho procesného postupu, ktorý zákon ustanovuje v súvislosti s uvedenými rozhodnutiami. Dovolací súd rozhodne o dovolaní podľa § 382 písm. c) Trestného poriadku na neverejnom zasadnutí. O dovolaní podľa § 392 ods. 1 Trestného poriadku rozhodne však dovolací súd len na verejnom zasadnutí.

Odlišnosť uvedených dôvodov je vyjadrená aj v zákonnej formulácii výroku dovolacieho rozhodnutia. Pri postupe podľa § 382 písm. c) Trestného poriadku dovolací súd

dovolanie „odmietne“, pri rozhodovaní podľa § 392 ods. 1 Trestného poriadku dovolací súd dovolanie „zamietne“. Právna úprava (napr. Trestný poriadok alebo Občiansky súdny poriadok) spravidla dôsledne rozlišuje odmietnutie a zamietnutie opravného prostriedku, uvedené pojmy nemožno stotožňovať a vnímať ich synonymicky. Zjednodušene možno konštatovať, že opravný prostriedok sa odmieta z procesných dôvodov bez toho, aby súd vecne preskúmal dôvody uvedené v opravnom prostriedku. Opravný prostriedok súd zamietne po jeho vecnom preskúmaní, na základe ktorého zistí, že dôvody uvedené v opravnom prostriedku sa nepreukázali.

Z týchto dôvodov neobstojí argumentácia najvyššieho súdu o tom, že odmietnutie dovolania podľa § 382 písm. c) Trestného poriadku obsahovo zodpovedá zamietnutiu dovolania podľa § 392 ods. 1 Trestného poriadku. ...

Z odôvodnenia namietaného uznesenia najvyššieho súdu vyplýva, že analogickú aplikáciu § 372 ods. 2 Trestného poriadku považuje za opodstatnenú z dôvodu obsahovej totožnosti odmietnutia dovolania podľa § 382 písm. c) Trestného poriadku a zamietnutia dovolania podľa § 392 ods. 1 Trestného poriadku.

Vo vyjadrení k sťažnosti najvyšší súd uvádza ďalšiu argumentáciu v prospech analogickej aplikácie § 372 ods. 2 Trestného poriadku. Poukazuje na

a) systematické zaradenie § 372 ods. 2 Trestného poriadku pred ustanovenia o rozhodovaní o dovolaní na verejnom zasadnutí a neverejnom zasadnutí a tiež na

b) účel § 372 ods. 2 Trestného poriadku, ktorý je vyjadrený aj v dôvodovej správe, podľa ktorej zámerom zákonodarcu bolo, aby sa dôvody dovolania vyčerpali v jednom konaní a aby bolo rozhodnuté s konečnou platnosťou.

Argument o obsahovej totožnosti odmietnutia dovolania podľa § 382 písm. c) Trestného poriadku a zamietnutia dovolania podľa § 392 ods. 1 Trestného poriadku neobstojí. V tejto súvislosti poukazuje ústavný súd na svoju argumentáciu v predchádzajúcej časti tohto uznesenia.

Pokiaľ ide o argumentáciu systematickým zaradením § 372 ods. 2 Trestného poriadku pred relevantné ustanovenia Trestného poriadku, tento argument nepovažuje ústavný súd za správny a ani za presvedčivý. Samotná skutočnosť, že § 372 ods. 2 Trestného poriadku je zaradený pred relevantné ustanovenia Trestného poriadku, neznamená, že toto ustanovenie možno aplikovať aj na odmietnutie dovolania podľa § 382

písm. c) Trestného poriadku. Z relevantnej časti Trestného poriadku upravujúcej dovolanie (§ 368 – § 392 Trestného poriadku) vyplýva, že postup dovolacieho súdu pri rozhodovaní o dovolaní je jednoznačne založený na prioritnom preskúvaní formálnoprávnych náležitostí dovolania a až potom dovolací súd pristupuje k jeho meritórnemu preskúmaniu.

Najvyšší súd tiež argumentuje účelom § 372 ods. 2 Trestného poriadku a úmyslom zákonodarcu, ktorý vyvodzuje z dôvodovej správy k zákonu č. 262/2011 Z. z., ktorým sa mení a dopĺňa zákon č. 301/2005 Z. z. Trestný poriadok v znení neskorších predpisov a ktorým sa menia a dopĺňajú niektoré zákony (ďalej len „zákon č. 262/2011 Z. z.“), ktorým bolo uvedené ustanovenie zahrnuté do Trestného poriadku.

V osobitnej časti dôvodovej správy č. UV-12211/2011 k vládnemu návrhu zákona, ktorý bol prijatý ako zákon č. 262/2011 Z. z., sa uvádza:

„Okrem toho prax signalizovala potrebu takéhoto ustanovenia v záujme jednotného výkladu a postupu súdov, ako aj vyčerpania prípadných všetkých dôvodov na dovolanie v jednom konaní. Systémovo by bolo neúnosné, aby sa mohlo dovolanie podávať znovu z iného dôvodu, čo má nútiť dovolateľa vyčerpať všetky dôvody dovolania naraz. Dovolanie sa navyše považuje za účinný prostriedok nápravy porušenia základných práv a slobôd a tak je vhodné, aby dovolací súd rozhodol s konečnou platnosťou.“

Analógia zákona (*analogia legis*) je použitie „práva na prípady, ktoré nie sú upravené v žiadnom ustanovení právneho predpisu, tj. nachádzanie práva v oblasti mimo rozsah pojmu“ (Melzer, F. Metodologie nalézání práva. Úvod do právní argumentace. Praha : C. H. BECK, 2010, s. 211). Analógia je metodologický nástroj na uzavretie medzier zákona, ktorej podstatou je to, že „spojuje právne dôsledky (dispozíciu) noriem s prípadmi, ktoré nie sú zahrnuté do ich jazykového vyjadrenia v právnych predpisoch“. (tamtiež, s. 240). Prípustnosť analógie musí vyplývať z objektívnej teleologickej argumentácie, teda v zásade z účelu právneho predpisu (jeho teleologického pozadia) a z vyvažovania právnych princípov (pozri tamtiež, s. 240 – 241).

V prejednávanom prípade pod hypotézu v § 372 ods. 2 Trestného poriadku „ten, koho dovolanie bolo zamietnuté“ nemožno na základe gramatického výkladu subsumovať situáciu, keď dovolanie bolo odmietnuté podľa § 382 písm. c) Trestného poriadku. Najvyšší súd však argumentuje, že dispozíciu právnej normy v § 372 ods. 2 Trestného poriadku vyjadrenú slovami „nemôže v tej istej veci podať ďalšie dovolanie“

je potrebné aplikovať aj na prípady, keď „dovolanie bolo odmietnuté podľa § 382 písm. c) Trestného poriadku“. V tejto súvislosti poukazuje na účel § 372 ods. 2 Trestného poriadku a na úmysel zákonodarcu, ktorý vyjadril v dôvodovej správe k zákonu č. 262/2011 Z. z., ktorý spočíva v tom, aby všetky dôvody dovolania sa uplatnili v jednom dovolacom konaní, v rámci ktorého sa vec rozhodne s konečnou platnosťou.

Ústavný súd v prvom rade uznáva, že argumentácia najvyššieho súdu má racionálny základ a zjavne rešpektuje úmysel zákonodarcu tak, ako ho vyjadril v dôvodovej správe k zákonu č. 262/2011 Z. z., ktorý však po legislatívnej stránke v samotnom znení právneho predpisu nevyjadril adekvátne (navyše dôvodová správa nie je súčasťou schváleného právneho predpisu). Najvyšším súdom uplatnená aplikácia a výklad § 372 ods. 2 Trestného poriadku nepochybne koncentruje dovolacie argumenty do jedného konania, zabraňuje špekulatívnemu uplatneniu rozhodujúceho dovolacieho dôvodu, resp. dôvodov tesne pred uplynutím lehoty na podanie dovolania a prispieva k nastoleniu právnej istoty vzhľadom na trojročnú lehotu na podanie dovolania (§ 370 ods. 1 Trestného poriadku).

Napriek týmto nepochybne silným a racionálnym argumentom v prospech uvedenej aplikácie a výkladu § 372 ods. 2 Trestného poriadku sa ústavný súd domnieva, že existujú iné dôvody, ktoré považuje za presvedčivejšie a ktorým je v uvedenej situácii potrebné dať prednosť.

V tejto súvislosti ústavný súd poukazuje na to, že uplatnenie analógie vo verejnom práve, a osobitne v trestnom práve, by nemalo byť prípustné. Použitie analógie v trestnom práve procesnom by malo prichádzať do úvahy len v obzvlášť výnimočných a ojedinelých prípadoch. Analógia v trestnom práve, ktorej dôsledky sú v neprospech osoby, voči ktorej sa vedie trestné konanie, je v zásade neprípustná. V prejednávanom prípade nejde o obzvlášť výnimočnú a ojedinelú situáciu s tým, že účinky tejto analógie sú v neprospech osoby, voči ktorej sa viedlo trestné konanie.

Pokiaľ ide o argumentáciu najvyššieho súdu tým, že takýto výklad a aplikácia § 372 ods. 2 Trestného poriadku reflektuje úmysel zákonodarcu, táto argumentácia obstojí len vo vzťahu k úmyslu tak, ako ho zákonodarca vyjadril v dôvodovej správe k zákonu č. 262/2011 Z. z. Jazyková formulácia právnej normy § 372 ods. 2 Trestného poriadku však zjavne nezahŕňa situácie, keď skoršie dovolanie bolo odmietnuté podľa § 382 písm. c) Trestného poriadku, hoci by sa to javilo byť logické vzhľadom na úmysel vyjadrený

v dôvodovej správe. Úmysel zákonodarcu znemožniť podanie ďalšieho dovolania aj v prípade, ak skoršie dovolanie bolo odmietnuté podľa § 382 písm. c) Trestného poriadku, „nebol vyjadrený spôsobom, ktorý zodpovedá požiadavkám na určitosť a jasnosť právnych predpisov v podmienkach právneho štátu... (čl. 1 ods. 1 ústavy). Toto pochybenie musí ísť na ťarchu zákonodarcu, ktorý ho môže napraviť jedine tým, že... (tento dôvod) uvedie priamo v texte príslušného ustanovenia... V právnom štáte nesmie súd naprávať pochybenia zákonodarcu pri formulácii právnych predpisov interpretáciou, ktorá takto zmení ústavne konformný, ale z pohľadu štátnej moci nevýhodný text právneho predpisu.“ (nález Ústavného súdu Českej republiky sp. zn. I. ÚS 22/99 z 2. februára 2000). Najvyšší súd použil taký výklad § 372 ods. 2 Trestného poriadku, ktorý v pochybnostiach bol v prospech štátnej moci a v neprospech nositeľa základných práv a slobôd, čím nerešpektoval základný princíp vzťahu jednotlivca a štátnej moci (m. m. nález Ústavného súdu Českej republiky sp. zn. I. ÚS 22/99). Vzhľadom na to, že štát má záujem na stíhaní trestných činov a je jedinou autoritou, ktorej patrí táto právomoc, je v jeho záujme, aby aj trestnoprosesné predpisy vymedzil s náležitou jasnosťou a presnosťou. Štát sa nemôže dovolávať voči jednotlivcovi ako adresátovi týchto právnych noriem neurčitosti právnej úpravy, ktorej je on sám pôvodcom. V prípade pochybností by nejasnosť právnej úpravy mala zaťažovať štát, a nie jednotlivca (pozri tiež Melzer, F. c. d., s. 236).».

Plénum ústavného súdu návrh IV. senátu ústavného súdu na zjednotenie odchylných právnych názorov prerokovalo a v uznesení sp. zn. PLz. ÚS 3/2014 z 22. októbra 2014 prijalo k posudzovanému právnemu problému toto stanovisko:

„Ustanovenie § 372 ods. 2 Trestného poriadku nemožno analogicky aplikovať na prípady odmietnutia skôr podaného dovolania v tej istej trestnej veci podľa § 382 písm. c) Trestného poriadku, keďže takého použitie analógie je spôsobilé porušiť základné práva vyplývajúce zo siedmeho oddielu druhej hlavy Ústavy Slovenskej republiky (čl. 46 a nasl.).“

II.2 Rozhodnutie o sťažnosti sťažovateľa

Z citovanej výrokovej časti zjednocujúceho stanoviska vyjadreného v uznesení sp. zn. PLz. ÚS 3/2014 z 22. októbra 2014 vyplýva, že plénum ústavného súdu sa v konaní podľa § 6 zákona o ústavnom súde v zásade stotožnilo s právnymi názormi IV. senátu ústavného súdu.

V zmysle poslednej vety § 6 zákona o ústavnom súde sú senáty ústavného súdu pri rozhodovaní o ďalších obdobných veciach viazané stanoviskom pléna ústavného súdu.

Na základe uvedeného ústavný súd viazaný právnym názorom pléna ústavného súdu vysloveným v jeho uznesení sp. zn. PLz. ÚS 3/2014 z 22. októbra 2014 nemohol o sťažnosti sťažovateľa rozhodnúť inak, ako tak, že vyslovil, že napadnutým uznesením najvyššieho súdu bolo porušené základné právo sťažovateľa podľa čl. 46 ods. 1 ústavy, ako aj jeho právo podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru (bod 1 výroku tohto nálezu).

V zmysle čl. 127 ods. 2 ústavy ak ústavný súd vyhovie sťažnosti, svojím rozhodnutím vysloví, že právoplatným rozhodnutím, opatrením alebo iným zásahom boli porušené práva alebo slobody podľa odseku 1, a zruší také rozhodnutie, opatrenie alebo iný zásah. Ústavný súd môže zároveň vec vrátiť na ďalšie konanie.

V zmysle § 56 ods. 2 zákona o ústavnom súde ak sa základné právo alebo sloboda porušili rozhodnutím alebo opatrením, ústavný súd také rozhodnutie alebo opatrenie zruší.

Podľa § 56 ods. 3 písm. b) zákona o ústavnom súde ak ústavný súd sťažnosti vyhovie, môže vrátiť vec na ďalšie konanie.

V nadväznosti na bod 1 výroku tohto uznesenia ústavný súd podľa čl. 127 ods. 2 ústavy a § 56 ods. 2 a § 56 ods. 3 písm. b) zákona o ústavnom súde zrušil napadnuté uznesenie najvyššieho súdu a zároveň mu ho v záujme efektívnej ochrany jeho práv aj vrátil na ďalšie konanie (bod 2 výroku tohto nálezu).

Podľa § 56 ods. 6 zákona o ústavnom súde ak ústavný súd právoplatné rozhodnutie, opatrenie alebo iný zásah zruší a vec vráti na ďalšie konanie, ten, kto vo veci vydal rozhodnutie, rozhodol o opatrení alebo vykonal iný zásah, je povinný vec znova prerokovať a rozhodnúť. V tomto konaní alebo postupe je viazaný právnym názorom Ústavného súdu.

Podľa § 56 ods. 7 zákona o ústavnom súde ten, kto vo veci vydal rozhodnutie, rozhodol o opatrení alebo vykonal iný zásah, je viazaný rozhodnutím podľa odseku 3, ktoré je vykonateľné jeho doručením.

V zmysle § 56 ods. 6 a 7 zákona o ústavnom súde bude najvyšší súd po vrátení veci na ďalšie konanie povinný vec sťažovateľa znova prerokovať a rozhodnúť o nej, pričom bude viazaný právnymi názormi vyjadrenými v časti II.1 tohto nálezu, ako aj v uznesení pléna ústavného súdu sp. zn. PLz. ÚS 3/2014 z 22. októbra 2014.

Ústavný súd napokon rozhodol aj o úhrade trov konania sťažovateľa, ktoré mu vznikli v súvislosti s právnym zastupovaním v konaní pred ústavným súdom advokátom P. S. Ústavný súd pri priznaní úhrady trov konania vychádzal z výšky priemernej mesačnej mzdy zamestnanca hospodárstva Slovenskej republiky za I. polrok 2012, ktorá bola 781 €, pretože úkony právnej služby, za ktoré priznal úhradu, boli vykonané v roku 2013. Úhradu priznal za dva úkony právnej služby (prevzatie a prípravu zastúpenia a spísanie sťažnosti) v súlade s § 1 ods. 3, § 11 ods. 3 a § 13a ods. 1 písm. a) a c) vyhlášky Ministerstva spravodlivosti Slovenskej republiky č. 655/2004 Z. z. o odmenách a náhradách advokátov za poskytovanie právnych služieb v znení neskorších predpisov (ďalej len „vyhláška“), a to každý úkon po 130,16 €, t. j. spolu 260,32 €, čo spolu s režijným paušálom dvakrát po 7,81 € (§ 16 ods. 3 vyhlášky) predstavuje sumu 275,94 €. K priznanej úhrade trov bolo potrebné pripočítať DPH v sume 55,19 €, keďže advokát je platcom DPH. Priznanú úhradu trov konania v celkovej sume 331,13 € je najvyšší súd povinný zaplatiť na účet právneho zástupcu sťažovateľa (§ 31a zákona o ústavnom súde v spojení s § 149 Občianskeho súdneho poriadku) (bod 3 výroku tohto nálezu).

Vzhľadom na čl. 133 ústavy, podľa ktorého proti rozhodnutiu ústavného súdu nie je prípustný opravný prostriedok, toto rozhodnutie nadobúda právoplatnosť dňom jeho doručenia účastníkom konania.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 13. novembra 2014